

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Олександр УСАТЮК, 1993 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2018 році Уманський національний університет садівництва за спеціальністю Агрономія, працює на посаді викладача-стажиста кафедри агрохімії і ґрунтознавства Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Агрономія».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, від 01 травня 2026 року № 01-05/42, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Наталії ЯЦЕНКО, доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри овочівництва, Уманський національний університет;

Рецензентів – Віталія ЛЮБИЧА, доктора сільськогосподарських наук, професора, професора кафедри харчових технологій, Уманський національний університет;
Ірини РАССАДІНОЇ, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри агрохімії і ґрунтознавства, Уманський національний університет;

Офіційних опонентів – Вадима ІВАНІНИ, доктора сільськогосподарських наук, професора, провідного наукового співробітника відділу агрохімічних досліджень, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України;

Людмили ПРАВДИВОЇ, доктора сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри рослинництва та цифрових технологій в агрономії, Білоцерківський національний аграрний університет,

на засіданні 25 червня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство Олександру УСАТЮКУ на підставі публічного захисту дисертації «Формування продуктивності соняшнику залежно від елементів технології вирощування в умовах Правобережного Лісостепу України» за спеціальністю 201 Агрономія.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Олена ЧЕРНО, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, Уманський національний університет, завідувач кафедри агрохімії і ґрунтознавства.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувач має 7 наукових публікацій, з яких 3 – статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України і 4 – праці в матеріалах науково-практичних конференцій.

Наукові публікації, зараховані за темою дисертації, відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами):

1. Черно О.Д., Усатюк О.В. Ріст рослин соняшнику за різних сценаріїв застосування мікродобрив на тлі основного внесення елементів живлення. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. 2025. Вип. 107. Ч. 1. С. 439–444.

2. Черно О. Д., Усатюк О. В. Урожайність соняшнику залежно від удобрення. *Аграрні інновації*. 2025. № 33. С. 154–159.

3. Черно О. Д., Усатюк О. В. Продуктивність різних гібридів соняшнику за різної густоти посіву. *Таврійський науковий вісник*. 2025. № 146. Ч. 2. С. 21–25.

У дискусії взяли участь і висловили зауваження:

Вадим ІВАНІНА, офіційний опонент, доктор сільськогосподарських наук, професор, провідний науковий співробітник відділу агрохімічних досліджень, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У розділі 2 таблиці 2.2 було б доречним надати гідротермічний коефіцієнт та охарактеризувати посушливість погодних умов у роки дослідження;

2. У назві таблиць 2.3, 2.4 на ст. 52 необхідно вказати роки проведення досліджень;

3. У розділі 3 у таблицях 3.2, 3.22 замість терміну «довжина листка» краще вжити термін «середня довжина листків на рослині»; таблицях 3.3 та 3.23 – аналогічно щодо ширини листка; таблицях 3.5 та 3.25 – аналогічно щодо площі одного листка;

4. Розділ містить великий обсяг цифрового матеріалу. З метою кращого сприйняття було б доречним подати частину матеріалу у формі

графіків за середніми даними трирічних досліджень, а таблиці з даними по роках дослідження перенести у додатки;

5. Розділ 4 досить ємний та інформативний. Збільшення частки графіків у розділі було б доречним;

6. При висвітленні матеріалу розділу здобувач відмічає, що внесення добрив зменшило вміст олії у насінні. Хотілося б почути думку здобувача щодо причин такого зменшення;

7. Малоєфективним у досліді визначено застосування мікродобрив. Чи може це бути наслідком високого вмісту зазначених мікроелементів у ґрунті?

8. Було доречним у рекомендаціях виробництву надати детальне описання зазначених елементів технології, особливо щодо форм та способів внесення добрив.

Людмила ПРАВДИВА, офіційний опонент, доктор сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва та цифрових технологій в агрономії, Білоцерківський національний аграрний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У розділі 1 варто було б навести дані щодо посівних площ і перспектив вирощування соняшнику не лише в Україні, а й у світі.

2. У розділі 2, підрозділі 2.1 для підтвердження типовості погодних умов в роки проведення досліджень, варто було б показати суттєвості відхилень показників гідротермічного коефіцієнта, порівняно із середніми багаторічними даними.

3. Розділ 3 та 4 бажано було б доповнити даними щодо чистої продуктивності фотосинтезу посівів соняшнику залежно від досліджуваних елементів.

4. Розділ 3. Які основні фактори, окрім погодних умов, впливають на вибір оптимальної густоти стояння соняшнику?

5. Чим пояснюється вплив мінеральних добрив ($N_{60}P_{30}K_{30}$) на загальний вміст олії в насінні порівняно з варіантами без їх внесення?

6. У Розділі 4 Про що свідчить значне зниження врожайності у 2024 році (до 2,94 т/га) порівняно з середнім показником?

6. Чи існує пряма залежність між зростанням урожайності та якісними показниками (вмістом олії)? (Розділ 4)

7. Розділ 5. Варто пояснити: Які чинники впливали на зниження економічної ефективності гібридів Суомі та Арізона навіть за умови внесення добрив?

8. Чи можна стверджувати, що висока вартість насіння (на прикладі Суомі та Арізони) може нівелювати переваги від застосування мінеральних добрив?

9. Слід пояснити що є вигіднішим: економія на добривах чи вибір високоврожайного гібрида з інтенсивним живленням? Чи вдалося

перекрити високу вартість насіння гібридів Суомі та Арізона за рахунок внесення добрив, щоб вирівняти їхню ефективність з НК Бріо?

Віталій ЛЮБИЧ, рецензент, доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри харчових технологій, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Можливо ефективнішим було б дослідити гібриди соняшнику різних селекційних установ, включаючи вітчизняні.

2. Вважаю, що доцільно було визначити вміст окремих жирних кислот, особливо, коли вирощували гібриди олійного та лінолевого типів.

3. Не вказано методики визначення площі листкової поверхні в досліді.

4. В огляді літератури наведено значення культури соняшнику, а можливо краще було висвітлити питання формування продуктивності рослин залежно від досліджених агротехнологічних заходів у більшому обсязі?

5. У роботі не вказано скільки років не вирощували соняшник перед закладанням дослідів.

Ірина РАССАДІНА, рецензент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри агрохімії і ґрунтознавства, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Можливо необхідно було б використати у дослідженнях, крім ранньостиглих, середньостиглих, ще й середньопізній гібрид для формування повної закономірності удобрення різних генотипів соняшнику?

2. Вважаю за доцільним у роботі використовувати також гібриди вітчизняної селекції.

3. Можливо для майбутніх досліджень у схему дослідження різної норми висіву додати варіанти з 30, 70, 80, 90 і 100 тис. шт.? Це сприятиме точнішому виявленню тенденцій формування продуктивності соняшнику.

4. Не зовсім повністю висвітлено зв'язок між урожайністю насіння та вмістом олії в ньому.

Наталія ЯЦЕНКО, голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри овочівництва, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Олена ЧЕРНО, науковий керівник, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри агрохімії і ґрунтознавства, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Олександрю УСАТЮКУ ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради



Наталія ЯЦЕНКО